

KAMUDA İÇ DENETİMİN İLK 5 YILI

Kamu yönetimize dahil edilen ve çağdaş denetim modeli olan iç denetim faaliyetlerinin geldiği seviyenin ortaya konulması ve farkındalığın artırılması amacıyla, İç denetim Koordinasyon Kurulu tarafından Kamuda İç Denetim Faaliyetlerinin İlk Beş Yılı adlı rapor Kurulun web sitesinde yayınlanmıştır.

Kamu yönetimize iç denetim faaliyetleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunuyla dahil edilmiştir. 5018 sayılı Kanunla kamudaki denetimin hem yapısı, hem de metodolojisi esaslı bir şekilde değiştirilmiştir. Yeni kamu mali yönetim ve kontrol sistemi iki tür denetimi ihtiva etmektedir. Birincisi idarelerin üst yöneticilerinin hesap verme sorumluluğu kapsamında görev yürüten iç denetim, ikincisi de TBMM adına görev yürüten dış denetim, yani Sayıştay denetimidir. Geçiş döneminde ilk iç denetçi atamaları 2006 yılı son aylarında başlamış ve 2007 yılı sonuna kadar devam etmiştir. İç denetim açısından 2007 yılı, üçer aylık zorunlu eğitimlerin tamamlandığı yıl olmuştur. 2008 yılından itibaren ise kamu idarelerinde yeni denetim anlayışı ve yöntemlerinin uygulanmasına başlanmıştır.

Raporda 264 kamu idaresine toplam 1371 iç denetçi kadrosu ihdas veya tahsis edildiği, hâlihazırda; 29'u genel bütçeli, 68'i özel bütçeli, 2'si sosyal güvenlik kurumu ve 108'i de mahalli idare olmak üzere toplam 207 kamu idaresinde 730 iç denetçinin görev yaptığı belirtilmiştir. Rapora göre atama yapılmayan iç denetçi kadrolarının toplam iç denetçi kadrosu içindeki payı % 47'dir.

İç denetim faaliyetleri sonucunda 3 tür rapor üretilmektedir. Güvence hizmetleri sonucunda denetim raporları, danışmanlık hizmetleri sonucunda danışmanlık raporları, yolsuzluk ve usulsüzlüklerin bildirilmesine yönelik olarak da inceleme raporları düzenlenmektedir.

Denetim sırasında tespit edilen ve kabul edilmiş standart veya kriterlere aykırı hususlara bulgu adı

Düzenleyen:
Süleyman KELOĞLU
İç Denetçi
T.C. Dışişleri Bakanlığı

verilmektedir. Bir bulgu kanuna aykırı bir uygulama olabileceği gibi belirlenen performans kriterlerinden önemli sapmalar da bulgu konusu olabilir. Bir bulgu bazı durumlarda birden fazla öneri içerebilmektedir. Genel kural ise, bir bulgunun sadece bir öneri içermesidir.

Bulgunun tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınması için ilgili birime raporlanmasının arkasında yatan temel neden, bulgu ile ilgili bir önlem alınmaması durumunda idarenin önemli risklerle karşı karşıya kalacak olmasıdır. Örneği kanuna aykırı bazı işlemlerin devam etmesi halinde idare büyük itibar kaybına uğrayabilir, performans kriterlerinden veya belirlenen uluslararası standartlardan sapmaların süreklilik arz etmesi durumunda idarenin belirlediği amaçlara ulaşması imkânsız hale gelebilir. İç denetçiler bu sapma ve aykırılıkları bulgu konusu yapmak suretiyle bulgu ile ilgili risklerin gerçekleşerek bir krize dönüşmesini engellemeye çalışmaktadırlar.

İç denetçiler, bulguların yanında bulguları ortaya çıkartan nedenlerin ortadan kaldırılmasını sağlamak üzere öneriler de geliştirirler. Bulgu ve öneriler denetlenen birimlerle paylaşılır ve müzakere edildikten sonra üzerinde uzlaşılan önerilerin uygulanmasına geçilir. Uzlaşılamayan hususlar ise üst yöneticinin bilgisine sunulur ve üst yöneticinin talimatları doğrultusunda işlem yapılır. Üzerinde uzlaşılan ve bir eylem planına bağlanan bulgular, bir sistem dahilinde iç denetim birimleri tarafından takip edilir. Bulguların takibi, denetlenen birimlerin ilgili önerileri hayata geçirip geçirmediğinin tespiti amacıyla yapılır ve sonuçlar iç denetim birimi tarafından üst yöneticiye raporlanır. Raporda yer alan, idareler tarafından 2008-2011 döneminde yürütülen iç denetim faaliyetleri ilgili tablolar incelendiğinde;

22 Genel Bütçeli İdare’de görev yapan 152 İç Denetçi tarafından toplam 563 denetim, 223 inceleme, 54 Danışmanlık olmak üzere toplam 840 rapor üretildiği, bu raporlara konu edilen toplam bulgu sayısının 6495 olduğu görülmektedir. İç denetçiler tarafından bu bulgularda belirtilen hususlara ilişkin toplam 9030 önerinin geliştirilerek yönetime sunulduğu, bu önerilerin 8789 tanesinin yönetim tarafından kabul edildiği, yapılan izleme sonuçlarına göre 5313 önerinin hayata geçirildiği anlaşılmaktadır. Son beş yılda Genel

Bütçeli İdarelerde gerçekleştirilen İç Denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranı % 60 olmuştur.

Özel Bütçeli 14 İdare’de görev yapan 92 İç Denetçi tarafından toplam 270 Denetim, 80 İnceleme, 70 Danışmanlık olmak üzere toplam 420 rapor üretildiği, bu raporlara konu edilen toplam bulgu sayısının 3056 olduğu görülmektedir. İç denetçiler tarafından bu bulgularda belirtilen hususlara ilişkin toplam 3725 önerinin geliştirilerek yönetime sunulduğu, bu önerilerin 3620 tanesinin yönetim tarafından kabul edildiği, yapılan izleme sonuçlarına göre 2427 önerinin hayata geçirildiği anlaşılmaktadır. Son beş yılda Özel Bütçeli İdarelerde gerçekleştirilen İç Denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranı % 67 olmuştur.

YÖK, ÖSYM ve üniversitelerden oluşan 50 Yüksek Öğretim Kurumları’nda görev yapan 174 İç Denetçi tarafından toplam 797 Denetim, 485 İnceleme, 173 Danışmanlık olmak üzere toplam 1455 rapor üretildiği, bu raporlara konu edilen toplam bulgu sayısının 8432 olduğu görülmektedir. İç denetçiler tarafından bu bulgularda belirtilen hususlara ilişkin toplam 10553 önerinin geliştirilerek yönetime sunulduğu, bu önerilerin 10170 tanesinin yönetim tarafından kabul edildiği, yapılan izleme sonuçlarına göre 6847 önerinin hayata geçirildiği anlaşılmaktadır. Son beş yılda Yüksek Öğretim Kurumları’nda gerçekleştirilen İç Denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranı % 67 olmuştur.

17 İl Özel İdaresi’nde görev yapan 40 İç Denetçi tarafından toplam 315 Denetim, 239 İnceleme, 238 Danışmanlık olmak üzere toplam 792 rapor üretildiği, bu raporlara konu edilen toplam bulgu sayısının 3097 olduğu görülmektedir. İç denetçiler tarafından bu bulgularda belirtilen hususlara ilişkin toplam 3601 önerinin geliştirilerek yönetime sunulduğu, bu önerilerin 3548 tanesinin yönetim tarafından kabul edildiği, yapılan izleme sonuçlarına göre 2295 önerinin hayata geçirildiği anlaşılmaktadır. Son beş yılda İl Özel İdareleri’nde gerçekleştirilen İç Denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranı % 65 olmuştur.

40 Büyükşehir ve İl Belediyeleri'nde görev yapan 103 İç Denetçi tarafından toplam 488 Denetim, 178 İnceleme, 129 Danışmanlık olmak üzere toplam 795 rapor üretildiği, bu raporlara konu edilen toplam bulgu sayısının 4319 olduğu görülmektedir. İç denetçiler tarafından bu bulgularda belirtilen hususlara ilişkin toplam 6247 önerinin geliştirilerek yönetime sunulduğu, bu önerilerin 6091 tanesinin yönetim tarafından kabul edildiği, yapılan izleme sonuçlarına göre 3729 önerinin hayata geçirildiği anlaşılmaktadır. Son beş yılda Büyükşehir ve İl Belediyeleri'nde gerçekleştirilen İç Denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranı % 61 olmuştur.

ASKİ, EGO, İSKİ, İETT, ESHOT, İZSU gibi büyükşehirlere bağlı 6 İdare'de görev yapan 21 İç Denetçi tarafından toplam 87 Denetim, 49 İnceleme, 99 Danışmanlık olmak üzere toplam 235 rapor üretildiği, bu raporlara konu edilen toplam bulgu sayısının 832 olduğu görülmektedir. İç denetçiler tarafından bu bulgularda belirtilen hususlara ilişkin toplam 965 önerinin geliştirilerek yönetime sunulduğu, bu önerilerin 925 tanesinin yönetim tarafından kabul edildiği, yapılan izleme sonuçlarına göre 430 önerinin hayata geçirildiği anlaşılmaktadır. Son beş yılda büyükşehirlere bağlı idarelerde gerçekleştirilen İç Denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranı % 46 olmuştur.

33 İlçe Belediyesi'nde görev yapan 74 İç Denetçi tarafından toplam 414 Denetim, 107 İnceleme, 156 Danışmanlık olmak üzere toplam 677 rapor üretildiği, bu raporlara konu edilen toplam bulgu sayısının 3600 olduğu görülmektedir. İç denetçiler tarafından bu bulgularda belirtilen hususlara ilişkin toplam 4356 önerinin geliştirilerek yönetime sunulduğu, bu önerilerin 4306 tanesinin yönetim tarafından kabul edildiği, yapılan izleme sonuçlarına göre 2007 önerinin hayata geçirildiği anlaşılmaktadır. Son beş yılda İlçe Belediyeleri'nde gerçekleştirilen İç Denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranı % 46 olmuştur.

Rapordan elde edilen verilere göre Özel Bütçeli İdareler ile Yüksek Öğretim Kurumları'nda gerçekleştirilen iç denetim faaliyetleri sonucu geliştirilen önerilerin hayata geçirilme oranının % 67 ile en yüksek oran olduğu, bunu % 65 ile İl Özel İdareleri'nin, % 61 ile Bü-

yükşehir ve İl Belediyeleri'nin takip ettiği görülmüştür. Bu oranın Genel Bütçeli İdarelerde % 60 olduğu gözlenmektedir. Büyükşehirlere Bağlı İdareler ile İlçe Belediyeleri'nde ise önerilerin hayata geçirilme oranı % 46 gibi bir seviyede kalmıştır.

Kaynakça:

2012, İDKK, KAMUDA İÇ DENETİM FAALİYETLERİNİN İLK BEŞ YILI RAPORU, Erişim adresi:<http://www.idkk.gov.tr/SiteDokumanlari/Duyurular/lcDenetimilk5Yil.pdf>